

UKD – WIADOMOŚCI OGÓLNE

ETAPY TWORZENIA KATALOGU

ANALIZA – uzyskujemy dzięki niej słowną charakterystykę dokumentu	PRZEKŁAD uzyskanych słów na symbole klasyfikacyjne – posługujemy się np. indeksem	Tworzenie CHARAKTERYSTYKI WYSZUKIWAWCZEJ dokumentu w oparciu o ustalone wcześniej symbole i gramatykę klasyfikacji
---	---	--

PRZYKŁAD

Hernas, Czesław	B 1213 768 II
<p>Literatura baroku / Czesław Hernas. – Wyd. 2 Warszawa : PWN, 1989. – 316, [3] s. ; 20 cm (Dzieje Literatury Polskiej : synteza uniwersytecka / pod red. Jerzego Ziomka) Wskazówki bibliogr. s. 289–299. – Indeks ISBN 83–01–09688–8</p> <p>1. Literatura polska – historia – 16–18 w. – podręcznik akademicki 821.162.1(091)15/17(075.8)</p>	

Pytanie	charakterystyka słowna	przekład
1	Literatura polska	821.162.1
2	–	–
3	XVII–XVIII w.	16/18
4	historia	(091)
5	podręcznik akademicki	(075.8)

821.162.1(091)16/18(075.8) – kolejność symboli wynika z gramatyki UKD (tzw. porządku poziomego).

ZASTOSOWANIE

- katalogi biblioteczne;
- bibliografie np. „Przewodnik Bibliograficzny”;
- przeglądy nowości np. w miesięczniku „Nowe Książki”;
- kartoteki i przeglądy dokumentacyjne;
- biblioteczne i bibliograficzne bazy danych
- Zob. wybrane bazy BN: <http://mak.bn.org.pl/wykaz.htm> i OPAC BN: <http://alpha.bn.org.pl/> [widok MARC]

ZASADY KLASYFIKOWANIA.

1. GRAMATYCZNE – zasady porządku poziomego i pionowego
2. PIERWSZENSTWO TREŚCI NAD FORMĄ – np. eseje filozoficzne (przedmiotem jest filozofia)
3. POSZANOWANIE TRADYCYJNYCH PODZIAŁÓW WIEDZY – np. dyscypliny filologiczne zwykle dzielą się na: historię, teorię, ważny jest aspekt czasowy itp.; sztuka z kolei eksponuje podział wg stylów; natomiast w technice ważniejszy i rozbudowany jest aspekt materiałowy, zaś aspekt czasowy niemal nieistotny ...
4. PODPORZĄDKOWANIE CZĘŚCI CAŁOŚCIOM – np. ciągniki rolnicze – układ napędowy – sprzęgło – materiały ściernie
5. MALEJĄCEJ KONKRETYZACJI – np. bibliotekarstwo–biblioteki publiczne–zbiory–udostępnianie
6. MINIMUM – postępować z ustalonym wcześniej schematem. Chodzi o tzw. głębokość i szczegółowość klasyfikowania; np. o postępowanie w przypadku jeśli w mamy książkę dotyczącą kół samochodowych, a w tablicach jest tylko symbol samochodu
7. KONSEKWENCJI PROWADZENIA KATALOGU
8. PRAGMATYKA – perspektywa wiedzy użytkownika

HISTORIA UKD

POLSKIE WYDANIA TABLIC UKD

UKD – JAKO SYSTEM

SYMBOLS GŁÓWNE

- Notacja dziesiętna,
- 10 działów pierwszego stopnia, które dzielą się dalej.
- Możliwa jest ROZBUDOWA W ŁAŃCUCZU – na każdym kolejnym poziomie do symbolu dodawana jest kolejna cyfra. Jej hierarchia jest inna dla każdej klasy. Np.:
  - 8 – Językoznawstwo. Lingwistyka,
  - 81 – Lingwistyka. Języki,
  - 811 – Języki naturalne i sztuczne,
  - 811.16 – Języki słowiańskie,
  - 811.162.1 – Język polski
- lub w SZEREGU (ograniczona):
  - 51; 52; 53; 54; 55 itd. = ten typ rozbudowy nazywamy rozbudową bezpośrednią.
- Istnieje także rozbudowa RÓWNOLEGLA (kilka klas posługuje się podziałem wg podobnej zasady), np.:

Podziały wspólne języka	Podziały wspólne grupy etnicznej	Językoznawstwo	Literatura
=111	(=111)	811.111	821.111
=162.1	(=162.1)	811.162.1	821.162.1

☞ szerzej w książce B. Sosińskiej-Kaloty (rozdz. X).

☞ ZNAKI ŁĄCZĄCE

- +; /; ; ; ::, [], *, A/Z
- 51+53; 51/53; 51:53; 53::51; 51+53]:016; 630*1; 929–051 Kowalski J. {A/Z}

☞ PODDZIAŁY WSPÓLNE – zasadniczo dozwolone do stosowania w każdym dziale UKD

- języka = =111 język angielski
- formy (0...) (075) podręcznik
- miejsca (x...) (438) Polska [x różne od 0]
- grupy etn. (=...) (=111) Anglicy
- czasu "...” ”1939/1945” lata 1939–1945
- alfabetyczne 929-052 Jan Paweł II
- punktu widzenia .00.. 32.001 Teoria polityki [nadto .000... autorski punkt widzenia]
- materiały -03 688–036.5 Wyroby galanteryjne z tworzyw sztucznych
- osoby -05 02–052 Czytelnicy

☞ PODDZIAŁY ANALITYCZNE – obowiązują w obrębie niektórych działów i tam są opisane

- kropka zero 37.01 Podstawy wychowania
- z kreską 821.162.1–1 Poezja polska
- inne (–01/09 i –001/009 w medycynie)

☞ PODDZIAŁY SYNTETYCZNE (obowiązują w obrębie niektórych działów)

- z apostrofem 811.162.1’35’374 Słownik ortograficzny języka polskiego

☞ PORZĄDEK POZIOMY

- zob. tablice UDC–P022 s. X

☞ SPOSÓB ODCZYTYWANIE SYMBOLI

☞ INDEKS PRZEDMIOTOWY

Uwaga indeks pełni funkcję pomocniczą i nie może być bezpośrednią podstawą klasyfikowania dokumentów.
Sposób postępowania:

1. indeks;
2. tablice;
3. sprawdzić otoczenie i kontekst symbolu i zwrócić uwagę na komentarze.

☞ ĆWICZENIA DOMOWE – ustal klasyfikację następujących książek:

▲ Podręcznik historii nauki polskiej ▲ Kodeks pracy ▲ Dzieje książki arabskiej do 14 wieku ▲ Historia Polski w czasach Łokietka (w języku jidysz) ▲ Szkolna encyklopedia chemiczna ▲ Podręcznik uprawy ryżu w języku japońskim ▲ Przewodnik po obserwatoriach astronomicznych ZSRR w latach 1945/1989 ▲ Czasopismo z zakresu fizyki molekularnej ▲ Reportaż o sytuacji polskich parków narodowych ▲ Podręcznik historii literatury białoruskiej ▲ Książka metodyczna dla nauczyciela muzyki ▲ Samouczek korzystania z Internetu ▲ Podręcznik programowania w języku maszynowym (język komputerowy niskiego poziomu) ▲ Dzieje walki z analfabetyzmem w Polsce ▲ Atlas grzybów rosnących w Słowenii (botanika) ▲ Słownik muzyków polskich XX wieku